

Izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne.

Uredništvo in upravništvo
»Zarje«
v Ljubljani,
Dalmatinova ulica šteč. 3.

Sprejemajo se le frankiran
dopisi. Rokopisi se ne vračajo.

ZARJA

Socialistično glasilo

Dolžni oditi.

Posamezna številka stane 1 Din

Vseučiliški knjižnici

Ljubljani.

Proletarci vseh dežel,
združite se!

V Ljubljani, v soboto 25. novembra 1922.

Ne demagogija, resno
delo vodi k zmagi!

Vrzite dne 3. decembra krogeljico v drugo skrinjico!

Kandidatne liste

za predstoječe volitve v ljubljanski občinski svet.

Med tem ko se je potegavalo pri zadnjih občinskih volitvah še šest strank za zaupanje ljubljanskih volilcev, je novi nedemokratski dr. Žerjavov volilni red, ki uveljavlja zopet majoritetno načelo prisilil v svrhu samoobrambe različne stranke, strahčice in klike, da tvorijo bloke in zajednice, in si pribore tako večino, kajti ona stranka, ki bi ostala v manjšini, bo obsojena na magistratu na golo opazovanje, sodočevati pa ne bo imela v ničemer. Kakor smo poudarili in razložili že zadnjič, je volivne bloke in zajednice načeloma odklanjati, ni se jim pa v praktični politiki mogoče izogniti, zlasti kadar gre za večje akcije in pa v slučaju samoobrambe. Oboje to je pa pri predstojećih volitvah za ljubljanski občinski svet podano, kajti dr. Žerjav je hotel z novim nemoralnim volivnim redom Ljubljani vsiliti gospodarstvo in bič svoje klike.

Popolnoma naravno in razumljivo je tedaj, da so si vse stranke za bodoče občinske volitve poiskale zaveznikov, kajti prav nobena se ni upala sama postaviti v volivni boj, ker bi pri danih razmerah morala ostati v naravnost uničujoči manjšini. Prav tako naravno je pa tudi, da se je ozirala vsaka stranka za zavezniki pri onih strankah, s katerimi ima vsaj nekaj skupnega in sorodnega programa, kajti občinski svet je končno vendarle korporacija, kjer se rešuje le omejen del javnih vprašanj. Glede na to si je vsaka stranka lahko in seveda tudi obdržala svoj program nedotaknjen ter sklenila z zavezniškimi strankami le nekaj konkretni delavni program, ki ga namerava izvrševati, drugih vprašanj se pa seveda ne bo dotikala ne ena ne druga, tako da bo redno in uspešno delovanje omogočeno.

Glede na tak dejanski položaj je ostalo število političnih strank isto, oziroma se je še pomnožilo (dve frakciji JDS in dve soc. frakciji), med tem ko se je pa število volilnih skrinjic zmanjšalo in se odločitev politično neopredeljenim volilcem morala še olajšala. Voliti bo torej pri teh volitvah Ljubljancem samo med štirimi kandidatnimi listami, oziroma med štirimi volilnimi skrinjicami. Katere so to?

Prva skrinjica

bo JDSarska. Mislimo, da je o njej odveč izgubljati besede, kajti za vsakega poštenega človeka so računi o tej stranki sklenjeni. Ona je nositeljica današnjega režima, ki ga bodo preklinjali še pozni rodovi in na katerega se bo spominjal vsak slovenski človek z gnusom in sramom, kajti ona ni samo do dna korumpirala vsega našega javnega življenja, temveč onesnažila slovensko ime, ki je imelo do zadnjih časov mnogo kredita, za cele generacije pred vsem jugoslovanskim svetom. V njej ni mesta ne za duševnega in ne za ročnega delavca, kajti ona je le zastopnica par politično moč grdo usurpajočih ljudi ter se pač more vzdrževati pri življenju le v današnjih čudnih, čudnih časih z različnimi vseučiliškimi, plebiscitnimi, kmečkimi in drugimi fondi.

Tretja skrinjica

je Brnotova. Tudi o tej bi bilo škoda izgubljati besede, kajti resno je ne jemlje menda niti Brnot sam, niti njegovi kandidati, ki jih je zbral z največjo težavo, grobo kršeč slavni in zloglasni „Poslovnik“, o katerem so ga vedno polna usta. Da imamo pri teh volitvah tudi Brnotovo skrinjico, je vzrok le njegova domišljava častihlepnost, kajti bil je ves vnet za zvezo delavnega ljudstva, dokler je upal, da jo bo komandiral kot svoje-ga pajaca. Ko mu je pa delavstvo na nedvoumen način povedalo, da lahko vganja svoje kolofotarije pri svojih uslužbencih v prvem nadstropju Učiteljske tiskarne, delavstvo ga pa ceni in sodi po njegovi vrednosti in da bi zvezi delavnega ljudstva njegovo zavezništvo odvzelo preveč ugleda, se je užaljen skujal ter v znoju svojega obraza zvaril posebno kandidatno listo. Vse delavstvo in vsak resen volilec se dobro zaveda, da pomenja vsaka kroglica, vržena v njegovo skrinjico, le cepljenje in slabljenje delavske armade, ki ji je danes enoten nastop potrebnejši kot kedaj poprej. Kdor glasuje zanj, pada delavstvu v najtežjem boju v hrbet.

Četrta in zadnja skrinjica

bo nosila naslov „Jugoslovanska zajednica“. Ta „zajednica“ pravi, da stoji na programu nekega zagrebskega kongresa. Kaj hoče ta kongres, tega večina delavstva ne ve in ga tudi ne zanima, ve pa, da je mož te čudne familije starinski del JDS, žena NSS. JDSarski starini so gospodarili štirideset let na ljubljanskem magistratu in vse delavno ljudstvo še danes prokleta dobro ve kako, kajti vseh štirideset let niso vedeli in niso hoteli vedeti, da žive tudi v Ljubljani revni sloji in sicer v ogromni večini. To je stranka onih ljudi, ki so najbolj ljuto napadali bivši občinski svet, ki je hotel popravljati njihove grehe in forsirali sistiranje onih sklepov, s katerimi danes sami krošnjarijo po ljubljanskih oštarijah. Njihov privesek je NSS. Razumemo dobro, da je prišla NSS v najtežavnejši položaj, kajti ne samo, da stoji ogromna večina njihovih volilcev odločno na strani delavnega ljudstva, tudi lep del njihovih voditeljev se sramuje divjega zakona s to sterilno ljubljansko purgarijo, a v ozadju so banke in teh se NSS boji kot hudič križa, če ji zaprejo svoje kase. Vsa njihova glasila in večina njihovih voditeljev je gmotno odvisna od teh kas, zato NSS seveda ne moremo obsojati, le smili se nam, od vsega srca smili. Njihovi volilci po večini poznajo tudi njeno nad vse težavno stališče, zato bodo pri volitvah brez vsake jeze v srečo vrgli krogeljico v

drugo skrinjico,

kjer se bodo zbirale kroglice vsega delavnega ljudstva in pa vseh onih politično neopredeljenih inteligentov, ki se sicer ne vtikajo v politiko, vedo pa, da so danes v bogati Jugoslaviji bolj lačni in bolj brezpravni, kot so bili pa kedaj poprej. Druga skrinjica predstavlja ognjevit protest proti strašnemu današnjemu režimu, pod katerim zdihuje ogromna

večina vsega prebivalstva, ne samo delavstva. Druga skrinjica predstavlja ponos delavnega ljudstva, ki se hoče otresti jerobstva, klikarjev,

suženjstva bank in hlapčevstva političnih spekulantov. Njena zmaga je že danes nedvomna.

Proti režimu in storjenim krivicam gre!

Kakor stekli psi se zaletava vsa „napredna“ javnost in „Naprejeva“ klika iz same discipline do sedanjega režima v „Zvezo delovnega ljudstva“. Naravnost ostudne demagogije se poslužujejo pri tem, tako ostudne, da človek nehoče začne premišljevali, ali ima opraviti s poštenimi ali v dušah korumpiranimi ljudmi. Pomislimo samo!

Ljubljanski občinski svet je bil brez vzroka razpuščen z izgovorom, da je dovolil zvišanje plač mestnim nameščencem; volilni red je bil tako poslabšan, da bi nobena druga stranka, razen demokratov, pri novih volitvah ne prišla v poštev. To je torej golo nasilje izvršeno z očitnim namenom, da ostane na vladi v Ljubljani štiridesetletni režim, ki so ga Ljubljancem že davno siti.

Vprašajmo se, ali so volilci opravičeni nastopiti proti takemu nasilju? Ali naj volilci, ki lahko parirajo ta udarec, opuste to priliko, zlasti, ker zadajo s tem sedanjemu režimu silen moralni udarec? Velika večina ljubljanskega prebivalstva je soglašala, da ljubljanski volilci atentata na avtonomijo ljubljanskega mesta ne smejo vtakniti v žep. Po tej poti smo šli, in na tej poti smo vztrajali.

Prišlo je pa drugače. Izdajstvo nad volilci se je izvršilo! Narodni socialci so se izneverili, ker so to morali storiti z ozirom na svoj gmotni položaj. „Naprej“, dasi je njegov šef Brnot prej kričal in žvižgal o enotni fronti proti demokratom, je pokazal svoji značajnosti figo ter priskočil demokratu na pomoč, ker ga k temu sili tudi „vis major“. Vrhutega pa je nekdo v „Napreju“ lagal, da prejšnji občinski svet ni storil prav nič pametnega. Mestni uslužbenci in mestni siromaki bi lahko povedali, da je storil vsaj nekaj, da več ni storil, je pa krivda demokratov, katere „Naprej“ danes podpira indirektno in z obrekovanjem sodrugov, ki se žrtvujejo, da bi pošteno zavrnili krivice, ki so se zgodile Ljubljani.

Med strankami, ki gredo pod imenom „Zveza delovnega ljudstva“ v boj, ni nobenega drugega kompro-

misa kakor skupni volilni nastop in programatične točke, ki jih lahko podpiše vsak socialno čuteč ljubljanski volilec.

Da so se socialisti in komunisti prodali komu je navadna laž in tudi nasprotno, da so se krščanski socialci izneverili svojim načelom, ker pri teh volitvah gre le za rehabilitacijo časti in pravice ljubljanskih volilcev.

Zaloška cesta, klerikalizem in vse tiste stvari nimajo z volitvami prav nič opraviti; te izgovore navajajo le tisti, ki so pokazali svojo neznačajnost s tem, da so se prodali v službo direktno ali indirektno ljudem, ki so nepošteno kratili pravice ljubljanskega volilstva in ki hočejo zavladati tudi nad Ljubljano in prodati njeno avtonomijo kakor so jo deloma že.

Volilci! Na nesramno demagogijo je težko odgovarjati, na laži težko, na obrekovanje težko. Volilci se morajo sami zavedati, kaj je njih pravica. Sami morajo preudariti, ali naj vlada v ljubljanski občini tista gospoda, ki je terorizirala Ljubljano, ki je krivično razpustila občinski svet, ali pa naj bo občinski svet zbor resnih in poštenih ljudi, ki so dokazali, da hočejo v občini novo komunalno politiko. Odločite, ali naj zopet odločujejo na magistratu ljudje, ki po gostilnah te tedne plačujejo pijačo in s tem agitirajo za glasove, ter govorijo nam stvari, ki spadajo v beznice.

Volilci, od teh ljudi in od ljudi, ki so jim priskočili na pomoč, da bi zopet paševali na magistratu po svoji prejšnji navadi, pač ne morete pričakovati ničesar prida.

Zavedajte se, da, kdor se prodaja, če direktno ali indirektno, ni kaj prida, pa bodi da se prodaja iz dobička, neumnosti ali sovraštva. In če dela to še z zavestjo, je obenem nepoštenjak!

To bodi v odgovor nepoštenemu boju proti „Zvezi delovnega ljudstva“, volilcem pa opomin, da vsi store svojo častno dolžnost v protest proti ostudnemu boju in v protest proti nasilju, ki se je izvršilo nad Ljubljano in ljubljanskimi volilci.

Politična špekulacija in politično verižništvo?

„Slovenski Narod“ je objavil dne 21. novembra govor g. dr. VI. Ravnharja, ki temeljito ilustrira zajedničarje, zlasti pa narodne socialce. Ta govor je po našem mnenju preveč diskreten zanj in za narodne socialce. Če prečitamo vsebino, prihajamo do izrednih zaključkov.

Šopiri se pri nas skupina ljudi, ki se imenuje stranka in sicer narodna in socialna. Njen program naj bi bil izražen že v naslovu samem „Narodno socialna stranka“. Ljudje, pametni in preudarni trdijo in pravilno presoja, da stranka s tem naslovom sploh nima nikake eksistenčne opravičenosti, ker ni miš in ne ptič, bila bi pa rada oboje. Bila bi rada narodna, kako mikavo za stare rodoljube in ljudi, ki

jim je „narodnost“ že od davna hvalježna fraza, ki nosi čast in blagostanje; bila bi rada socialistična, kako vabilo za ljudi, ki vedo, da samo socializem jim prinese spas in uredi njih bedno stanje. Že naslov, narodno socialna stranka je kakor nalašč ustvarjen za politične spekulante. Če razmere zahtevajo, da nese več narodnost, bomo bolj narodni, kakor pa socialni, če pa razmere in politična konjunktura bolj kaže na socialno stran, bomo socialni.

Samo par suhih dejstev: Nasilni režim demokratov in radikalov je s pomočjo bajonetov, policije in ječ udaril po komunistih in prvi, ki so temu režimu peli hosana in hoteli biti še večji lažipatrijoti, kakor je bil re-

žim sam, so bili „Narodni socialisti“. Najmanj osemdeset procentov delavnega ljudstva, je na tihem in javno protestiralo proti nasilnemu režimu. Takoj ti pridejo narodni socialisti in zahtevajo, da se zakon „o zaščiti države“ ukine. Spet politična špekulacija! In te žonglerske metode politične špekulacije narodnih socialistov se ponavljajo od dne do dne. V Zagrebu se sestanejo nekateri ljudje in in mislijo, da bodo z lepimi besedami odpravili korupcijo in sam vodja demokratske stranke se postavi na čelo teh reformatorev! Evo ti jih „Narodnih socialistov“, so že zraven in špekulirajo! No, to pot jih je Davidovič prav fino ofrnal in jih speljal na led. Toda „Narodni socialisti“ niso prav nič v zadregi. Oni špekulirajo dalje. Devetindevetdeset odstotkov slovenskega naroda je proti centralizmu in za najširšo avtonomijo. Celo večnost so vpili „Mi smo Jugoslovani, Srb, Hrvat in Slovenec so eno“, ko pa vidijo, da slovensko ljudstvo drugače misli, pa ti skombinirajo jugoslovansko mistično Sveto Trojico. Spet špekulirajo z imeni plemi, narodnost, narod, nacija itd. Tako so špekulirali dalje. Ko so videli, da jim ta špekulacija ne nese več, so začeli veriti. Da, priznati se jim mora, velenjenim, gospodom narodnim socialistom, gibčni so. Za javno veriženje s svojimi načeli so si izbrali narodni socialisti ljubljanske občinske volitve. Kalkulirali so sledeče. Demokratska stranka Jugoslavije se bo razbila in največji del te razbite armade bo pritegnil za seboj Davidovič. Eto, pojdimo z Davidovičem. Pri slovenskem delu demokratske stranke je na isti način kalkuliral g. dr. Vl. Ravnihar. Misli je, da Davidovič v Belgradu razbije stranko in potegne večino pristašev za seboj, jaz pa na Slovenskem. In da bi ljudje rekli, da je Ravnihar sijajen političen računar, ki nadkriljuje celo starega „fuksa“ Davidoviča, ga je hotel prehiteti in je takoj naznanil svoj eksodus iz demokratske stranke. Ravnihar se je zagolopiral, narodni socialisti so se zašpekulirali in Davidovič hodi še sedaj pod pazduho s Pribičevičem. In sedaj začenja tragikomična uloga narodnih socialistov. Toda oni niso nikoli v zadregi in so takoj pravo pogruntali: Špekulacije ne nesejo več, dajmo veriti! Sklep je bil takoj gotov: Mi smo se zašpekulirali in Ravnihar se je zašpekuliral, torej dva nesrečna špekulanta. Dajmo se

z njim zvezati. Naravno! Starini, starih ljubljanskih patricijev in magnatov sinovi, so preveč ponosni, da bi hoteli priti k narodnim socialistom. In prišli so narodni socialisti k Ravniharju, prinesli ves svoj program in vsa svoja načela in mlo prosili, da naj jih vzame pod svoje okrilje. In izvršila se je največja politična kraja kupčija! V istem članku Ravnihar navaja, da je moral zapustiti „mladine“, ker mu ni dopuščala njegova vest, čast, poštenje in njegovo etično načelo, da bi sedel še naprej pri eni in isti mizi z „mladini“. Komaj par vrst spodaj pa isti Ravnihar pravi zastopnikom narodnih socialistov, da spor z mladino ni prav za prav tako hud, ampak, da je takoj pripravljen z istimi mladino marširati nad klerikalno-komunistično avantgardo, ako bi šli tudi narodni socialisti z njim k demokratom. Tu se človeku zmešajo možgani o pojmi etika, čast, poštenje. In zdi se, da se Ravnihar prav nespodobno norčuje z narodnimi socialisti, ko jim pravi, da bi z njimi rad šel nazaj k mladini in da ni med mladino in starino nobene načelne razlike! Ljudje božji, povejte, kaj se ne pravi to norca briti, in samo kdor s svojimi načeli veriti, lahko prenese tako norčevanje. Če bi bil Ravnihar mož političnih zmožnosti Davidoviča, bi rekel: da je izstopil iz demokratske stranke z namenom, da se spet kmalu povrne v njeno naročje in prinese s seboj celo narodno socialistično stranko. — Da se starini norčujejo iz narodnih socialistov, to menda tudi že čutijo narodno socialistični kolovodje, ki previdno lancirajo v svet govorico, da se bodo po volitvah svet razdružili s staro kliko demokratov. Mi pa pravimo, da bo narodnim socialistom za vedno odklenkalo 3. decembra in da bodo za vedno ostali na „dileci“ med dvema stoloma.

Kako so dosedaj Narodni socialisti veržili s svojimi načeli, se razvidi najbolje iz sledečih dejstev: Narodni socialisti so:

1. za zakon o zaščiti države;
2. proti zakonu o zaščiti države;
3. za centralizem;
4. proti centralizmu;
5. največji nasprotniki JDS;
6. večjeje se z JDS i. t. d. v neskončnost, kot je neskončna možnost veriženja s političnimi načeli;
7. za vojaške kredite; pa
8. tudi proti vojaškemu kreditu.

Sijajen volilni uspeh angleške delavske stranke.

Na Angleškem so bile dne 15. t. m. volitve v spodnjo zbornico. Volilni boj se je pravzaprav vršil med liberalci in konservativci. Lloyd George, prejšnji prvi minister se je s svojo popustljivo politiko zameril konservativcem, s katerimi je vladal, na kar je odstopil, prvi minister pa je postal konservativec Bonar Law, ki je pri volitvah končno tudi zmagal z znatno večino mandatov. Konservativci so dobili 346 mandatov, dočim šteje zbornica 615 sedežev. Pri teh volitvah so največ izgubili Georgejevi liberalci, pridobila pa je delavska stranka nad 50 sedežev. Pri zadnjih volitvah je dobila delavska stranka 60 mandatov, danes pa ima že 141 mandatov, ter je za vladno konservativno stranko najmočnejša v zbornici.

Pri teh volitvah se je jasno pokazalo dejstvo, da se pojavlja konservativizem, reakcija, tudi na Angleškem, kakor po vseh drugih državah, na drugi strani pa se koncentrirajo tudi sile delovnega ljudstva. Pri volitvah na Angleškem je šel Bonar Law proti Lloyd Georgeju, ker ta ni podpiral Francije pri zadavitvi Nemčije, računajoč s tem, da je gospodarsko blagostanje Nemčije obenem v prid Angliji. Vrhutega je bil Lloyd George bolj dostopen za svoboščine kolonij in tudi nekaj zmisla za socialno politiko je imel. Konservativci so to izrabili pri agitaciji, češ, da je Lloyd George zaigral avtoriteto Anglije.

V tem znamenju se je vršil boj za mandate v angleško spodnjo zbornico.

Z zmago konservativcev v Angliji je v angleški politiki odpravljen liberalni kurs. Svoboda Irske je v nevarnosti, stremljenje Kanade in Egipta kakor tudi Burske, Transvala in Indije bo pod pestjo konservativnega Bonar Lawa utrpela občutno škodo. In kaj bi še omenjali socialno politiko! Konservativci so odločni nasprotniki vsakršnega političnega razvoja delavskih organizacij ter bodo tudi v tem zmislu silno otežkočili boj angleškega proletarijata. V zmagi delavskih kandidatov v spodnjo zbornico pač vidimo mnogo garancij, da bo delavska delegacija, ki je v zbornici druga najmočnejša stranka, izrabila svojo politično moč in prekrizala marsikatero računo Bonar Lawove vlade.

Memento za proletarijat so te volitve! Reakcijo opazujemo v Italiji, v Zedinjenih državah, v Franciji in tudi pri nas.

Uspeh volitev v angleško spodnjo zbornico je končno naslednji, in sicer so dobili mandatov:

konservativci 346,
delavska stranka 142,
neodvisni liberalci 58,
narodni liberalci 57,
razni 12.
Glasov so dobile razne stranke okroglo (navzgor):
konservativci 5,800.000,
delavska stranka 4,400.000,
neodvisni liberalci 2,800.000,

narodni liberalci 1,600.000 in razne 1,100.000.

Razmerje glasov in mandatov ni sorazmerno, ker angleški volilni red ne pozna ne ožjih volitev ne proporcija. Kandidat, ki dobi največ glasov, je izvoljen. Pri volilnem rezultatu vidimo, da je delavska stranka dobila

le eno petino manj glasov kakor konservativci, pa nima niti polovico toliko mandatov kakor oni. Med poslanci se nahajata tudi Ramsay MacDonald in Morell. Izvoljene so tudi tri sufražetke (meščanske boriteljice za žensko emancipacijo).

POLITIČNI PREGLED.

Vladna kriza in obupna samotolažba. Hrvaški blokaši imajo posvetovanja med seboj, pošiljajo pa tudi svoje emisarje v Belgrad in druge kraje, kjer upajo, da najdejo oporišče za svojo akcijo proti sedanjemu režimu. In kakšno razburjenje povzroča ta akcija v režimskih krogih! Blokaši so poizkušali svojo srečo z Davidovičem, ki se pa doslej še ni obnesla, in mi smo celo mnenja, da igra Davidovič le „diplomatsko“ vlogo, ki ima namen okrepiti sedanjo koalicijo. Poizkusili so s Protičem, a ta se umika, dasi ima na svoji strani vojvodinske in bosanske Srbe. Blokaši so tudi poizkusili sklicati opozicionalne poslance v Zemun ter organizirati naskok na narodno skupščino in na vlado, pa tudi te priprave doslej še niso pokazale realnih uspehov. V javnost sili zopet novica, da je napetost med demokrati in radikalci večja. Demokrati taje to dejstvo ter se tolažijo s tem, da ni mogoče ustvariti iz drugih strank nobene koalicije, ki bi mogla prevzeti vlado. Ta tolažba sama pa pače v vodo tišči hip, ko pride v skupščino celotna opozicija, ker opozicija ne bo vpraševala, ali je možna sestava vladne koalicije ali ne, marveč bo le vprašala, ali je mogoče vreči sedanji režim ali ne. Velik strah pač vlada v Belgradu pred prihodom blokašev, toda stvar ni tako nevarna. Pašič in Pribičević že študirata, kako bi vseeno ostala na krmilu vsaj še nekaj časa. V tem slučaju bi Pašič, seveda le baje, če bi prišli blokaši v Belgrad, podal demisijo ter izposloval zase mandat kot volilna vlada. Pri Pašiču in sedanjemu režimu je to mogoče, ker smatra sebe za absoluten blagoslov države in vrhutega ima še lepo priliko, da zastopa interese svoje okolice, kar so dokazale številne afeje. Položaj je torej še povsem nejasen, kakor je ves čas, kar država obstoja.

Minister Pucelj „grozi“ z demisijo. Radovedni smo, če jo je že podal. Skregala sta se z ministrom Žerjavom zaradi izvozne carine. Ali je kreg resen ali je le diplomatičen, o tem poročila popolnoma molče.

Vladna kriza bodoči teden. „Slov. Narod“ poroča, da poda vlada svojo demisijo že bodoči teden, ter da Pašič ne bo vodil novih volitev. Mogoče je, ali prav verjetna ta vest ni. Isti list tudi ve, da pridejo blokaši v Belgrad še pred prvim decembrom ter da bo ta teden kritičen za našo notranjo politiko. „Narod“ napoveduje ta veliki preobrat že štiri tedne, to je, odkar imamo v Ljubljani občinsko volilno borbo.

Ninčič se zopet hvali, da je silno zadovoljen z Mussolinijem, s katerim je imel razgovor o odnošajih med Italijo in Jugoslavijo. In res ne vemo na vse to, ali je vesel zaradi tega, ker sta se pomenila o nastopanju proti delavstvu ali zaradi zahodnih meja države. Dejstva kažejo povsod najneugodnejšo sliko.

Bulgarski vojni kabinet je narod obsodil. V Bulgariji so priredili glasovanje o krivdi na vojni zoper vlado (Gešova, Daneva, Malinova in Kosturkova) v vojnih letih od 1913. do 1928. Glasovalo je za krivdo 70 odstotkov prebivalcev. Taka glasovanja bi bilo dobro izvesti tudi po drugih državah.

Mussolini je dobil v zbornici zaupnico, ko je imel 16. t. m. svoj programatični govor. V svojem govoru se dejansko ni dotaknil zunanje politike, razen, da želi sodelovati sporazumno z antanto. O odnošajih s soslednimi državami je povedal, da so z Jugoslavijo „korektni“. Povsem drugače je pa govoril o notranji politiki, v kateri bo sicer čuval svobodo, vendar pa odločno nastopal proti izrastkom v socialistični in kapitali-

stičnih vrstah. Mussolini ve, da je finančni položaj Italije kritičen, toda v kratkem se upa ta položaj izboljšati. Naslednji dan se je vršila burna debata o programnem govoru Mussolinija, ki vsekakor kaže, da bo nova vlada, ki sicer predstavlja kompromis med fišistom najbolj sorodnimi strankami, vodila najokrutnejši boj proti delavskemu pokretu. Razburjenje je povzročil medklic fašista Devehija, ki je imenoval popolare (klerikalce) čvekače, ker so kritizirali finančni plan nove vlade. K proračunu je govoril tudi socialist Turati. Predsednik je sejo prekinil in zahteval red v zbornici. Iz nastopa Mussolinija in fašistov vobče je očitno, da italijanska zbornica v tej sestavi ne bo dolgo vladala. Mussolini bo primoran ali razpustiti zbornico ali pa odstopiti, ker je zbornica pač taka kakor so vsi parlamenti v Evropi.

Mussolini je podal v zbornici dve izjavi, ki sta značilni. Poslancu Vilfanu je zaklical: Na Snežniku smo in tam ostanemo! Ob drugi priliki pa je izjavil glede Reke: Vprašanje Reke je rešeno, ni treba skrbeti. Mussolini torej že vse te stvari definitivno ve, naša diplomacija pa molči o vsem, da žurnalistika farba javnost hote ali neho.

Izjava socialista Turatija v italijanskem parlamentu. V razpravi o programnem govoru Mussolinija se je javil k besedi prvi s. Turati, ki je izjavil, da zbornica ni, da bi razpravljala o vladnem programu. Tragičen prizor je bil včeraj: če bi zbornica živela, bi se moral dvigniti protest z vseh klopih, ker pa ne živi, je le vprašanje, ali da zbornica zaupanje vladi ali ne. Mussolini še nosi pod svojo obleko črno srjaco (fašist). Pohod na Rim je postal pohod nad zbornico in zbornice ni več. Govorilo se je o demisiji cele zbornice; to bi bila moralna dolžnost. Zaupanja tej vladi pa ne izrečemo, tudi ne, če se naperi revolver proti nam. — Tudi drugi govorniki (republikanec Conti, Nemec Reut-Nicolussi in Slovenec Vilfan) so se izjavljali pesimistično o novi vladi. Republikanec ne pričakuje rešitve Italije od nove vlade, oba druga govornika pa zahtevata varstvo narodnih manjšin, ker je Mussolini molčal o tem vprašanju.

Nemška Wirthova vlada je odstopila. Nalog za sestavo nove vlade je dobil Cuno, ki je sestavil „gospodarsko“ vlado. Kapital v Nemčiji hoče odločevati tudi v politiki. Stinnes tako hoče.

Nova nemška vlada. Generalni ravnatelj Cuno je v torek predložil predsedniku nemške republike novo vlado. Novo vlado tvorijo kancler Cuno, pravosodje dr. Heinze, državno gospodarstvo Becker, državna dela dr. Braun, prehrana in poljedelstvo dr. Müller, državni zaklad dr. Albert, državna bramba dr. Gessler, železnice in promet dr. Gröner, brzojav in pošta Stingl. O prevzemu notranjega in zunanega ministrstva se vrše pogajanja.

Orientska konferenca v Lausanne zboruje. V Genovski konferenci je šlo za Rusijo in Orient, v tej konferenci pa gre za Turčijo in Orient. Orient je vprašanje, o katerem se je vršilo nešteto konferenc že pred vojno, med vojno in tudi sedaj po vojni. Dva glavna interesenta sedanje gospodarske svetovne tiranije sta Anglija in Francija. Anglija ima v sferah Islama denar in kolonije Egipt, Mezopotamijo, Indijo in Arabijo, Francija pa denar. Turčija se v boju za svojo vpostavitve v Evropi naslanja na Rusijo in videti je, da glede zasedbe Carigrada sicer ne bo naletela na velik odpor ne pri antanti ne na Balkanu, ker hočejo vse te države le koncesije, balkanske države le dostop do morja (Jugoslavija in Bulgarija), ve-

lika antanta pa garancije, da ostanejo kolonije in gospodarski vplivi nedotaknjeni. Turčija utegne na konferenci s pametno diplomacijo moralno doseči precej uspehov. Na otvoritveni seji je turški zastopnik izmet paša nastopil sicer izzivalno, vendar pa to ne bo vplivalo na nadaljnji potek konference. Važno vprašanje je, če bosta Anglija in Francija nastopili skupno. Lloyd George je bil hud nasprotnik francoskega vpliva v Orientu, dočim utegne Bonar Law vsekakor iskati kompromisa med francoskimi in angleškimi interesi v Orientu. Trenutno je za Turčijo kompromis z Evropo najopornnejši izhod.

Volitev kalifa. Angorska narodna skupščina je izvolila za kalifa sultanovega sina princa Abdula Medjida. Zveza narodov je izvolitev po-

trdila, kaj bo rekel sultan, ki še ni odločil kalifata (mohamedanskega verskega poglavarstva), pač pa izdal oklic na mohamedance na boj v obrambo Islama.

Francija pred politično krizo. Na Francoskem se že dalje časa pripravlja naskok na Poaincarejevo vladno. Sedanja politika vlade ni všeč zlasti radikalcem, ki jih vodi poslanec Herriot. Radikalci nameravajo zlasti pospeševati zvezo z Rusijo in gojiti prijateljstvo z Nemčijo. V programu imajo radikalci precej liberalno socialnopolitično smer, so odločni protiklerikalci, kakor je bil njih prednik Combes. Razumljivo je, da se francoski narod ne strinja s politiko sedanje vlade, ki je skrajno reakcionarna ter odklanja vsak sporazum z napredkom in razvojem.

DNEVNE VESTI.

Narodni socialci so se sami ponudili starim demokratom. G. dr. Ravnihar je na volilnem sestanku konstatiral, da stari demokrati sploh niso nameravali kandidirati v občinski svet. Za udeležbo pri volitvah so se odločili šele potem, ko so poslali k njim narodni socialci deputacijo. Torej tako je bilo; s tem je tudi vse pojasnjeno.

Minister za socialno politiko je znižal na zahtevo industrijcev v nezgodnem zavarovanju prispevni odstotek od 8 dinarjev na 6 dinarjev. Delavskih organizacij ni ne zaslišal, ne vprašal, pa kdo bi to od njega zahteval! Dostavljamo le še, da je prva naredba, ki jo je sam izdal, šele pet mesecev v veljavi, pa že je uvidel, da je nepravilno odredil. Vsak dan novo, vsak dan slabše, to je delo za konsolidacijo in ustalitev razmer!

Spomini. V sedanjem volilnem boju se večkrat spomnim govorov v bivšem občinskem svetu v času debate o poročilu župana o uspehih njegovih intervencij v Belgradu. Takrat je nastopil g. Ravnihar kot advokat dr. Žerjav in ga slikal kot najidealnejšega delavca za Ljubljano in domovino. Odgovarjal mu je temperamentno v imenu koalicije g. Tavčar, ter dokazoval, da je klerikalni strah votel, okrog ga pa nič ni in vsled tega nima Žerjav prav nobene povoda maščevati se nad Ljubljano. Kakor mi je vedno hudo, če slišim, da se žlahta krega, so mi tudi takrat skoraj stopile solze v oči in te mi zopet silijo sedaj v oči, ko se je žlahta pobotala in kandidirala lepo po vrsti prvi Ravnihar in Tavčar. Rodbinski mir je pač najlepša stvar!

Protidraginska akcija. V zadnjem času so pričeli uradno kontrolirati zaloge življenjskih potrebščin in nastopati proti navijalcem cen. Ideja je dobra in taka akcija potrebna. Upamo, da se bode nastopilo proti vsem, privilegiranim in nepriplegiranim navijalcem enako brezobzirno. V tem slučaju bodo tobačno in poštno upravo navili, da bo joj!

Delodajalsko časopisje, kakor je „Trgovski list“ in „Obrtni vestnik“, prinaša v zadnjem času razsodbe obrtnega sodišča. Umevno, da njihovo časopisje razsodbe obrtnega sodišča primerno sortira in prinaša več ali manj le take, v katerih se tožbeni zahtevki delavcev zavračajo. Da bo slika o službenem razmerju med delodajalci in delojemalci popolna, bomo morali delavsko strokovno časopisje priobčevati tudi ostale cvetke, zrasle na gredah brezmejnega izkoriščanja in izrabljanja, ki jih sodišče pristriže in postriže.

Draginja pada. Moka se je podražila od 22 na 25 kron, mleko se je podražilo na 13 kron, sladkor se je podražil za 2 do 3 krole pri kg itd. Da, da dolarji gredo h koncu in kmalu bo konec Plavšičevega „plavša“.

Naš dinar zopet pada. V četrtek je notiral naš dinar na Curiški borzi že samo 1.95. Jutro je ugotovilo vzrok tega padca. Tudi ta padec je po njegovem mnenju umeten, ker je povzročen le vsled Narodove zveze z graško Tagespošto. Pri nas je vse umetno. Porast umeten, padec umeten, resnična je le beda in pomanjkanje delovnega ljudstva.

Izvoz masti in prašičev. V tednih prepevanega izvoza so se prašiči seveda zredili, so zrasli, zato pa je ministrski svet zopet razpravljal o izvozu. O izvozu je razpravljala ministrski svet, dobro vedo, da so cene padle umetnim potom in da jih tišče le carinske odredbe. — kljub temu so že izdelani predlogi, da se vrže i to umetno sredstvo, da pusti zopet svobodno roko — izvozničarskim družbam. Minister dr. Žerjav, ki je sam označil te verižnike za grobokope države, je svoje naziranje o njih korigiral in soglašal z izvozom, če mu garantirajo brezvestni grobokopi nepretiranje (ne nizke!) cene.

Neki uradnik (ki je interesiran na občinskih volitvah) žuga onim volilem, ki niso navdušeni za Zajednico, da bodo morali v vojaško službo. Če je to dovtip, je skrajna neobzirnost, če je grožnja, je pa volilno nasilje, ki je kaznjivo.

Zajedničarji, so se spomnili vseh onih posestnikov starih hiš, ki nimajo upeljane električne razsvetljave in katerim so vedno odklanjali dobavo elektrike. Obljubljajo pa sedaj ugodno rešitev tozadevnih prošnji. Ali zaslužijo ti ljudje vero?

Kaj so delali? Narodni socialisti se po vseh shodih „Zajednice“ ustijo o svojem delu v občinskem svetu. Dalje očitajo koaliranim strankam v bivšem občinskem svetu, da se za ustanovitev komunalne banke iz partizanskih ozirov niso brigale. Temu nasproti konstatiramo, da so vsi stvarni predlogi v bivšem občinskem svetu izšli iz klubov ostalih dveh koaliranih strank, dočim so ti narodni socialisti rezervirali personalni referat, ter svoje pristaše na mestnem magistratu z vso silo protežirali tako, da se je med ostalim uradništvom pojavil naravnost odpor. Isto so delali v upravnem odboru Mestne hranilnice. Sedaj pa bijejo po predsedniku upravnega odbora, dočim ga preje niso v stvarnem oziru prav nič podpirali. Ljudje, katerim je osebna korist vse, dobrobit občine pa nič, se prodajajo tako kot narodni socialisti.

„Naprej“ — tička se spozna po petju. V torek je objavil „Naprej“ članek, v katerem pravi, da kandidirata v Ljubljani samo dve načelni stranki, in sicer Brnotova mešana lista in demokrati (to so „Jutrovci“). Potem pa namigava, da naj delavci volijo mešano listo Brnotovo, meščani oziroma kapitalisti pa demokrate („Jutrovce“). — Povem vam odkrito, da bi kot socialist ne napisal take agitacije za te ljudi, če bi mi dali tudi en milijon nagrade. Toliko značaja pa imam!

„Naprej“ falzificira. Na shodu v „Unionu“ je sodrug Kralj rekel, da bi bila mestna aprovizacija lahko nakupila med drugim na primer mast po 40 K, če bi bili liberalci v teku svojega vladanja mislili na hladilnico, ker bi jo imela kje hraniti. K tem izvajanjem, ki jih sploh ne navaja, dostavlja „Naprej“, da je sedaj izvedel, da imamo tudi „masten“ socializem ne samo „koruzen“. Mi pa še dostavljamo, da se ljudje, ki imajo 22.000 K plače na mesec, prav lahko norčujejo iz siromakov, katerim bi dobra aprovizacija prav mnogo koristila.

Brnot opravičuje svojo kandidatsko listo z dvojnimi argumenti: 1. Nesocialiste sem vzel na listo, ker je občinski volilni red tako prikrojen (ali tako, da mora tudi druge strankarje jemati?) in 2. Upokojenci so zato na listi, ker jim druge stranke niso dale prostora. — Dostavljamo le: 1. to ni res in 2. taktiki je podredil tudi Brnot veljavnost statuta. — Ni pa toliko možat, da bi i to perilo javno posušil.

„Naprej“ napada tajnika Osrednjega društva lesnih delavcev. K temu napadu pravimo le, da more na tak način napadati samo še zloba. Poštenosti v politiki se pri „Napreju“ ne bo nihče naučil.

Ponesrečenega kandidata naše liste št. 46 je drugi dan ozdravil purgen marka Naprej. Glavna sestavina tega purgena je „švefel“. — Zato se je naš kandidat lahko že drugi dan udeležil Brnotovega shoda v Boletovi gostilni. — Na purgen je prijavljen patent.

Uradniško pragmatiko premlevajo po paragrafih. Do šestega paragrafa so se pripotili, po šestem paragrafu pa so si vzeli vladinovci počitka, zato je bila seja nesklepčna. Prav nič se jim ne mudi. Razumemo!

„Jutro“ ima že napisan članek. ne pozabivši omeniti v njem demokracije Žerjava, Reisnerja, Kukovca za takrat, ko bo morda enkrat sprejeta pragmatika. V članku seveda ne pove, da s pragmatiko še ni rešeno gmočno vprašanje uradništva, niti utešena lakota, pozabljena beda. Članek začenja: Dali smo vam! — Figo!

Starini in mladini si očitajo, da rinejo po ljubljanskih oštarijah skozi zid.

Kako hočejo Zajedničarji varovati volilno tajnost. Kakor nam poročajo mali obrtniki in trgovci zahtevajo zastopniki Zajednice, da vsak volilec glasno potrka na ono škrinjico, v katero bo spustil volilno kroglico.

Nov način volitev. Ker so starini in mladini uvideli, da bodo pri volitvah propadli, so začeli razpravljati o novem volilnem redu. — Veliko pozornost je zbudil predlog, da bi se volilci ne štel, marveč tehtali. Vsak volilec pa bi prinesel s seboj tudi „pršut“, ki ga ima doma za priboljšek. Po našem mnenju ima ta način vsaj to dobro stran, da bi se lahko točno izvedle predvolitve, kar bi odtehtalo gotovo odpravljeno tajnost. — Tajnosti itak ni treba, vsaj se volilce že po kilah spozna.

„Narod“ prerokuje. Mestna občina bo zgradila na Savi elektrarno. Pa tako, da bo gnala celo Ljubljano, tudi Bajželj bo postal še bolj električ.

4500 slovenskih glasov bo dobila „Zajednica“. Tako pravi „Jugoslavija“. Kakor povsod se morajo tudi ti slovenski glasovi izpremeniti v jugoslovanske. Ker so dosledni, bodo tudi v tem slučaju izmenjali teh 4500 slovenskih glasov dne 3. decembra po relaciji 1:4, ter bodo končno dobili 1125 SHS glasov. — Nam ste, ljubi Zajedničarji, tako zamenjali naše uboge krone. Mi pa bomo vaše glasove.

Ljubljana se izpreminja v severni tečaj. Vsaj tako bi človek sodil, če vidi po ulicah ženske v kožuho-vini, naravni in ponarejeni. Kožuho-vino nosijo verižniki, v capah prezbajo delavci in uradniki. — To je slika današnjih razmer.

V kratkem se bodo vršile volitve v Pokojniški zavod za nameščence v Ljubljani. Tudi te volitve bodo razkrinkale in razbile načrte mladih.

Vzorni mladi demokrat g. Anton Kajfež, kočevarski večkratni milijonar, je dal pred tremi meseci gostilno pri Belem Kranjcu v Ljubljani v najem. Sedaj je najemnika deložiral, in sicer ob takih okoliščinah, da bi bilo „Jutrovcem“ v čast, če bi spisali podlistek za svoj list. Ta mož je resnično biser demokratizma. Med vojno je mučil vojne obvezance, ki jih je rabil za vojaške dobave in tudi z delavci vobče ima stalne konflikte. Ta dogodek torej ni nič novega, je pa značilno, pod kakšno pretvezo je odpustil poštenega človeka, s kate-

terim je imel pogodbo. Šlo je namreč za večji znesek. G. Kajfež pa ni hotel priznati svojega podpisa ter rekel najemniku, če znesek pusti, lahko še ostane, če pa ne, naj pa gre. In končno je najemnik moral iz hiše.

Razpust mariborskega občinskega sveta? Po vestih ki jih prinašajo listi, je sklepati, da bo vlada, če bo imela čas, razpustila tudi mariborski občinski svet. Vsaj narodni socialci in demokrati izražajo to željo.

Značilna obsodba v Gorici. V Gorici so bili obsojeni trije mladi fantje, češ, da so pokvarili spomenik na Krnu. Komisija je dognala, da izvira poškodba od strele, pa ni nič pomagalo.

Turški sultan Mehmed IV. je ubežal s prestolonaslednikom na angleški vojni ladji na otok Malto. S tem, da se turški sultan ni podredil sklepu angorske narodne skupščine, ki je sklenila, da se smatra kot zastopnica turške vlade le angorska skupščina; osmanska dinastija, sklicujoč se na svojo zgodovinsko misijo igra nevarno igro. Angorska vlada je hotela postati posvetna vlada, kalifat pa prepustiti ob soodločevanju pri izberi kalifa osmanski rodovini. Carigradska vlada je proti temu protestirala. Antanta je posredovala, da je angorska vlada priznala status quo do lausanske konference, vendar pa zahteva, da se smatra le ona kot zastopnica Turčije. Pogodba v Mudaniji je zavzela isto stališče že prej. Angorci očitajo osmanovi vladni seversko pogodbo in poraz v vojni, s čemer silno lahko agitirajo med narodom, pristaši carigradske vlade pa izrabljajo svojo preteklost in verski čut mohamedancev. Položaj je torej povsem nejasen. Vsekakor pa ima Kemal paša kot narodni junak prvenstvo, če ne bodo vplivale na drugačen razvoj tuje sile kapitalističnih držav ki imajo tam svoje velike imperialistične namene.

Pozor, volilci!

Volilna pisarna „Zveze delovnega ljudstva“ posluje od pondeljka dne 27. t. m. v Delavskem domu na Turjaškem trgu 2, pritličje desno. Uradne ure od 4. do 8. ure popoldne. V soboto dne 2. in na dan volitev dne 3. decembra posluje volilna pisarna cel dan na verandi hotela „Union“. V vseh volilnih zadevah se je obračati na volilno pisarno.

Kultura.

„Kres“ št. 11 je izšla ter prinaša naslednjo vsebino. Leposlovni del: Gil Blas: Tisoč in ena noč; L. Andrejev: Vrnitev. — Pesmi: T. Seliškar: Glas izbičanih duš, Pravica; Ernest Tiran: Razbojnik, Čulkovski: Ples na vulkan. — Telovadba: Pregled svetovnega delavskega telovadnega gibanja v prvem polletju 1922; Telovadne igre. — Socialni vestnik: Mi pa ostanemo kakor smo b'li. — Slike: Prvi javni nastop delavske telovadne enote „Svobode“ na Jesenicah in delavskega telovadnega društva „Sloga“ iz Maribora. — „Kres je najlepši rodbinski list. Velja samo 40 Din na leto. Priporočamo ga najiskrenejše vsem sodružicam in sodrugom.

Gospodarstvo.

Knjigovodstvo v dinarjih. Kakor je znano, je trgovinsko ministrstvo odredilo, da morajo vsa podjetja, ki so dolžna položiti javne račune, voditi s 1. januarjem 1923 svoje knjige in zaključne račune v dinarjih. Na podlagi te odredbe opozarja generalni inspektorat finančnega ministrstva odbore pri Narodni banki, da se bodo s 1. januarjem izstavljala dovoljenja le v dinarjih.

Glasovi naših prijateljev.

Peter Smola in France Majcen kompetirata v mestni aprovizacijski odsek. Prošnjo utemeljujeta s praktičnim udejstvovanjem.

Brzjavka. Kozji breg, 21. nov. 1922, ob 23. uri 59 minut. (Agentura „Nismobacki“ Uradno). Nezgodna in sa-

momor. Danes popoldne, ko je pismo pošla prinesel naročniku „Napreja“ Ivanu Bodipameten omenjeni list, je Ivan, ko je čital notico „Preobrat v mišljenju“, v kateri pravi uredništvo navedenega lista, da je bil s. dr. Jelenc do sedaj za smrtno kazen, zato ker se je v Mestnem domu v Ljubljani izjavil proti smrtni kazni, od smeha padel v nezavest. Le takojšnji intervenciji zdravnika dr. Pametenrezača se je zahvaliti, da je Ivan prišel k zavesti. Upanje je, da bo kmalu okreval.

Druga brzojavka. Isti kraj, istega dne, ob 23. uri, 59 minut in 59 sekund. Ivan Bodipameten je sicer prišel k zavesti, a žal v lastno škodo. Vzel je namreč isto številko „Napreja“ zopet v roke ter na prvi strani spodaj, kjer so označene volilne škrinjice, čital na škrinjici št. 3. moto: „Išči resnico — spoštuj svoj razum“. Ko je to prečital, je z ozirom na trditev „Napreja“ omenjeno v prvi brzojavki in iz strahu, da bo dne 3. decembra padlo mnogo volilnih kroglic v tretjo škrinjico šel in se — obesil. Predno je izvršil samomor, je svojcem prepovedal plačati zaostalo naročnino za list „Napreja“.

A. Leskovšek, Celje: Poglavje o taktu. Sodrug Leskovšek je prvi odgovoril na Uratnikov članek, odgovoril prvi zato, ker ga je Uratnik imenoma navedel v članku. Naj nam sodrug Leskovšek oprost, če dodamo sedaj svoje mnenje k njegovemu drugemu članku. Sodrug Leskovšek piše v prvem poglavju o nagradarjih. Piše o nagradarjih zato, ker ga na shodih baje napadajo zaradi nagradarjev. Ker to škoduje razvoju socialistične misli, zato je Leskovšek dal nagradarje v prvi odstavek. Toda to njegovo prvo poglavje, če že ni premleto, je vsaj — nepopolno. Po Leskovškovem prepričanju in njegovih željah očiščena stranka še ni čista, ker spada po katedrski izjavi tudi čiščenje v idejni strankin delokrog, zato naj Leskovšek približe, da je Brnot nagradar! Nagradar

zato, ker prejema dijete, plačo za delo, ki ga ne vrši in ga ni nikdar vršil. — Sodrug Leskovšek, kaj vam daje Strokovna komisija plačo ali nagrado? Daje vam plačo, zato, ker si morate tiste dinarčke — bore malo! — težko, krvavo zaslužiti. Ko bi Vam kdo rekel, Vi dobivate nagrado, bi ga lahko zavrnil: Nagrado kvečemu zato, ker moje delo ni plačano. — Kaj pa dela Brnot za to, da dobi mesečno kakih 20.000 K? Nič in dvakrat nič! In, poslanec Drofenik se ne bo ženiral, če se bosta vidva srečala na kakem shodu, vreči vam v obraz: **režim, tisti režim, ki tepta delavske pravice, vam — socialistom masno plačuje strankinega tajnika!!** Sodrug Leskovšek, preišči tudi o tem! Pravite: **Kristan, Kocmur sta zakrivila ministerializem, ki je dal povod bratomornemu boju v proletarskih vrstah.** Kakšno je bilo vaše delo, da bi ta povod, ta vzrok, te zasekane rane zacelili? Svoji vesti odgovorite! Poudarjamo še enkrat: v svojem članku trdite, da je bil Kristanov Kocmurjev ministerializem povod bratomornemu boju — posledica tega pa razkosanost in razcepjenost proletarijata. Te po ministerializmu — to trdite Vi, sodrug Leskovšek — zasekane rane pa ste celili skozi ves čas s svojimi prijatelji vred z napadi in belili z odioznim osebnim blatenjem. Socialisti ne poznajo takih metod.

Politika oseb.

Povsem svetu se ljudje čimdalje bolj politično orijentirajo po svojem ekonomskem položaju. Nastajajo na eni strani izrazito buržoazne stranke, na drugi stranke, ki zastopajo proletarijat. Ta pojav se opaža posebno v gospodarsko bolj razvitih deželah, posebno pa v moderno-kapitalističnih deželah z razvito industrijo.

Pri nas v Jugoslaviji sicer še nismo tako daleč, toda že pri volitvah v konstituantno smo jasno opazili, da se severni in zahodni del države, predvsem Slovenija, diferencira po ekonomskem položaju svojih prebivalcev, dočim vladajo v južnem delu države še tradicionalne in patriarhalne razmere.

Vsled tega so izšle iz volilnega boja relativno najmočnejši radikalna in demokratska stranka. Pravzaprav obstojata obe stranki iz najrazličnejših elementov, katerih interesi so, osobito ekonomski, v diametralnem nasprotju.

Da je temu tako, jasno kažejo spori, ki so ponovno prišli na dan v teh strankah, ki danes neomejeno vladata v državi. Toda spori so bili predvsem osebnega in le delno taktičnega značaja. **Obe stranki in sicer v celoti pa sta si edini v tem, da je treba obdržati oblast v državi v svojih rokah.** Ker sta oba voditelja teh strank, Pašić in Pribičević obsovažena pri velikem delu Hrvatov in Slovencev, treba si je bilo ustvariti v svojih strankah rezervo za vsak slučaj. In tako je nastal „spor“ v radikalni stranki s Protičem in v demokratski z Davidovičem.

Danes je pač že vsakomur jasno, da sta slednja dva le rezerve v svojih strankah, da nastopita takrat, ko Pašić in Pribičević osebno ne bode več mogoča. Takrat nastopita — sicer novi imeni, ostaneta pa na vladi stranki, pač radi „discipline“. Po zagrebškem kongresu so politični naivneži delali vse mogoče načrte. Videli so razkol v demokratski stranki in nov režim Ljube Davidovića. Toda gospodje demokrati niso smatrali še za potrebno izmenjati sebe in načelni nasprotnik režima, Davidovića, je ostal tih in tih je bil tudi Pribičević, vse zaradi „vlasti“.

Isto je s Stojanom Protičem! Kdo verjame, da ne bi radikalna stranka in njeni voditelji v vsej njih brezobzirnosti, že zdavnaj ne obročnili s Protičem in ga vrgli iz stranke, ako ne bi on igral dogovorjene igre? Obe režimski stranki sta si ustvarili rezervo, katere bodo nastopile takrat, ko se jim bo zdelo to potrebno za ohranitev oblasti in nadaljnjo eksploatacijo delovnega ljudstva.

Jasno sledi iz tega, da se v naši državi ne vlada zaradi ljudstva in za ljudstvo, temveč partizansko. Konec temu pa bo moralo napraviti delovno ljudstvo pri bodočih volitvah v skupščino.

Potrebno pa je, da delovno ljudstvo povsod in ob vsaki priliki obsodi režim, ki vlada v državi in bo zato posebne važnosti, da tudi ljubljansko delovno ljudstvo dne 3. decembra dokaže, da ne mara režimovcev ne pod pravim ne pod goljufivim imenom in bo kompaktno oddalo svoje glasove „Zvezi delovnega ljudstva“.

Janko Komar.

Odgovorni urednik Franc Gogala. — Izdajatelj in lastnik: Konzorcij „Zarje“. — Tiska tiskarna J. Blasnik nasledniki.

Poziv na naročbo!

Koncem decembra izda „Slovenska socialna matica“ pesniško zbirko:

Tone Seliškar „Trbovlje“.

Vsakemu so lahko že znane pesmi najboljšega in najizrazitejšega predstavnika naše mlade umetniške generacije. V tej zbirki slika pesnik življenje sajastih in trpečih bratov. Njegove pesmi, katerih je bilo nekaj objavljenih že v Kresu, in katere je pesnik sam že recitiral na javnih umetniških večerih, so povsod zbudile navdušenje in pohvalo. Vse duševno in ročno delavstvo pozivljamo, da si nabavi to zbirko pesmi. V vsako družino mora Seliškarska pesniška zbirka „Trbovlje“. Kdor naroči knjigo do 15. decembra in pošlje denar naprej, prejme broš. izvod za 30 K in vezan za 40 K. Opozarjamo, da bo po izdaji cena višja, vsled česar naj vsakdo takoj naroči. Na naročila brez denarja se ne moremo ozirati. Naročnina naj se pošlje na naslov „Slovenska socialna matica“ Ljubljana. Osebo morete naročiti zbirko v osrednjem tajništvu „Svobode“, Ljubljana, Židovska ulica 1., I. nadstropje.

Rezeruar za hranjenje špirta

najmanj 5000 litrov takoj

kupim

Ponudbe na upravo „Zarje“.

So najboljši in najodličnejši izdelek te vrste; zato jih zahtevajte povsod.

Gospodinje!

Ali zahtevate pri trgovcu

testenine

„Pekate“?

So najboljši in najodličnejši izdelek te vrste; zato jih zahtevajte povsod.

Konsumno društvo za Slovenijo

Poštni predal št. 13.

Telefon Inter. št. 178

Ljubljana

Pošt. ček. rač. št. 10.532

Drž. „Rodes“ Ljubljana

Hranilni oddelek

naznaja, da je s 1. novembrom 1922.

zvišal obresti in sicer

za navadne hranilne vloge na	6%
za vloge proti četrtletni odpovedi na	6½%
za vloge proti polletni odpovedi na	7%

Hranilne vloge sprejemajo in izplačujejo vse prodajalne naše zadruge!

Vlagajte vse svoje prihranke v lastno hranilnico!

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov: **PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. Ljubljana, Nunska ulica 1.**